O contribuţie la *Bibliografia Românească Modernă*: *Versul unui recrut*

Dr. MIRCEA POPA
Universitatea „1 Decembrie 1918"
Alba Iulia

Abstract

A Contribution to the Modern Romanian Bibliography: The Verse of a Recruit

The Romanian Academy Library published 4 volumes of the Modern Romanian Bibliography, which is intended to continue the Old Romanian Bibliography. This exhaustive work contains all the titles of the books published in Romania between 1831 and 1918. Yet, there are still some flaws, including a small poem entitled ***The Verse of a Recruit****, which was printed around 1847 in Sibiu or Braşov. The poem comprises 16 stanzas and deals with the harsh life of the recruits. The book can be found at the "Lucian Blaga" Central University Library in Cluj-Napoca.*

Keywords: *Modern Romanian Bibliography, verse, recruit, Transylvania, Romanian Academy Library*

Una dintre marile realizări ale Bibliotecii Academiei Române a fost publicarea începând din 1984 încoace a patru volume din ***Bibliografia românească modernă***, care inventariază cu mare probitate totalitatea titlurilor de carte apărute pe teritoriul românesc între 1831 şi 1918, ducând astfel mai departe munca celor care au realizat ***Bibliografia românească veche***. Acest repertoriu este deosebit de important pentru a marca producţia noastră editorială din acest răstimp şi a da o imagine cât mai exactă a nivelului spiritului creator românesc. Ultimul tom (al IV-lea) al acestei bibliografii a apărut în 1996 şi cuprinde literele R-Z, încheind astfel un efort de redactare dintre cele mai impresionante, întrucât cărţile şi broşurile repertoriate sunt luate din mai multe biblioteci importante din ţară, în aşa fel ca lipsurile să fie cât mai puţine.

Şi totuşi, avem astăzi ocazia să semnalăm o mică plachetă în chirilică, apărută în jurul anului 1847 într-o oficină tipografică din Transilvania, intitulată ***Versul unui rekrut***, care lipseşte din volumul IV al acestei bibliografii. Cartea semnalată de noi este scrisă în versuri (16 strofe), fiind scoasă, credem noi, la una din tipografiile din Braşov sau Sibiu şi conţine o mică poezioară despre viaţa grea a recruţilor, care erau luaţi, cum o spunea şi Creangă, „*cu arcanul*" la oaste, chiar dacă recrutarea se făcea prin tragere la sorţi: unul la zece familii de

BDD-A19471 © 2011 Biblioteca Județeană Mureș
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 03:01:13 UTC)

țărani dintr-un sat, tânărul respectiv fiind lipsit cel puțin patru ani (uneori și mai mult, recte opt ani!) de bucuria de a participa la viața satului său, la horele și șezătorile din sat, la munca câmpului și la întâlnirile atât de mult dorite cu fetele îndrăgite. Pe scurt, autorul încearcă să surprindă sentimentele trăite de acest tânăr și modul barbar în care oamenii stăpânirii se purtau cu ei („*ne duc ca pe hoți"* sau „*ca pe boi*," cu mâinile legate cu funii), viața grea care-i aștepta acolo. Există și o parte de „*consolare civică*," prin care autorul încearcă să arate că slujba la oștire este pentru binele tuturor și prosperitatea țării. Cât privește iubita rămasă în sat, el o sfătuiește să-l aștepte cu răbdare că va veni s-o ia de soție, petrecând la o nuntă de care se va bucura tot satul. Ideea este că, până la urmă, această „*slujbă la împăratu*," care a dat naștere la o întreagă literatură a cântecului de lume sau ostășesc, ar fi o obligație necesară și care aduce folos tuturora.

Reproducem cântecul din broșurica aflată în fondul Bibliotecii Centrale Universitare „Lucian Blaga" din Cluj-Napoca, unde mica plachetă de doar patru pagini a fost înregistrată la cota 91480, titlul poezioarei fiind încadrat într-o vignetă de epocă, înfățișând o compoziție, având în partea de sus un mănunchi de drapele și arme, în partea stângă un nobil sau un principe, iar în partea dreaptă un soldat-luptător pentru apărarea țării. In spațiul dintre cei doi reprezentanți ai apărării, aflat în partea de jos a imaginii, se află îngrămădită mai multă tehnică militară, mai ales tunuri. La sfârșitul poezioarei, pe pagina a patra, este reprodusă o vignetă finală. Genul acesta de scrieri era folosit de oficialitățile din conducerea imperiului ca forme de stimulare a tinerilor recruți de a merge la oaste și de a-i convinge că acest lucru este spre beneficiul țării. Mica plachetă ar putea fi asociată circularelor, ordonanțelor și înștiințărilor diverse, reunite de Aurel Răduțiu și Ladislau Gyemant sub titlul ***Repertoriul actelor oficiale privind Transilvania tipărite în limba română, 1701-1847***, carte apărută în 1981 la Editura Științifică și Enciclopedică. Aici, la poziția 616, găsim publicată ***Ordonanța guberniului Transilvaniei prin care publică legea în 10 puncte adoptată de dieta Transilvanei la 6 noiembrie 1847, privitoare la noul sistem de recrutare prin tragere la sorți***. Poezioara noastră ar fi un act corelativ acestei hotărâri.

Versul unui rekrut

Aidați frați să tragem sorți,
Că nu ne duc ca pe hoți,
Cu funii legați în spate
Prin orașe și prin sate.

Vie-apoi orice furtune,
Că românul le supune.
Mamă, nu plânge deloc,
Că d-oi merge și în foc,
Vor simți cumplit păgânii,

BDD-A19471 © 2011 Biblioteca Județeană Mureș
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 03:01:13 UTC)

Nu ne mai duc ca pe boi
Măcelarii dinapoi;
Ci noi mergem din iubire
Pentru a patriei fericire.

Fraților, de azi noi toți,
Sântem fii și patrioți!
Patria dar când poftește,
Noi sărim toți vitejește.

Mergem scumpilor mei soți
Colo la oala cu sorți:
Tragem ale noastre nume,
Să fim bravi ostași în lume!

Patria s-o apărăm,
De mai mari să ascultăm;

Puică, de ce te-ai mâhnit,
Au nu-ți am făgăduit,
Că plinind și astă soarte,
Voi fi al tău pân la moarte?
Dar întâi s-adeveresc
Că și post milităresc
Știu purta cu cuviință,
Cu dreptate și credință.

Crede-mă că-s fericit,
Când aceea-am împlinit,
Ce-mpăratul meu poftește
Și legea ne poruncește.

Opt ani trec ca și-o zi,
Ș-atunci, dacă voi trăi,
C-au a face cu românii!

De nu m-aș face soldat,
Tata n-ar fi apărat;
Holdele i-ar fi călcate
De dușmani și de-a lor gloate.

De-oi trăi, ori de-oi muri,
Tu nu blăstăma, ci zi:
Ține oamne-n fericire
Pe-mpărat, pe stăpânire!
Pe domni și pe dregători,
Pe-ai noștri apărători,
Carii, prin legi înțelepte,
Vor din somn să ne deștepte.

Pun mondirul laoparte,
Că nu-s ostaș pân la moarte.

Satul bani va aduna,
Și cu camătă-i va da,
Ca venind ostași acasă,
De lipsă să nu le pasă.

Ai nădejde-n Dumnezeu
Puiculiță! cum am eu,
Că vrând să mă-ntorc cu bine,
N-o să te despart de mine.
Popa ne va cununa,
Și toți ne vom ospăta,
Închina-vom pentru țară
Și-mpărat, două păhară

BDD-A19471 © 2011 Biblioteca Județeană Mureș
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 03:01:13 UTC)